ROMA - ANUL XIV SEPTEMBRIE 1969 - N. 155

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Colegialitatea tema centrala a Sinodului roman

O sută patruzeci şi şase de episcopi, delegaţi de Conferinţele Episcopale din întreaga lume catolică, vor lua parte la lucrarile Sinodului, care va fi inaugurat în 11 Octombrie, cu o Liturghie celebrată de Sfântul Părinte Paul VI.

Episcopii vor trebui să adâncească principiul colegialităţii proclamat de Conciliul Vatican II, rolul şi importanţa aplicării lui în viaţa Bisericii. In sensul acesta întrunirea extraordinară a episcopatului mondial reprezintă dovada concretă a voinţei Papii de a asocia episcopii la căutarea unei soluţii a problemei raporturilor Sfântului Scaun cu Conferinţele episcopale.

Vor lua parte la întrunirile sinodale treisprezece reprezentanţi ai Bisericilor orientale, 93 de preşedinţi ai Conferinţelor episcopale, trei călugări desemnaţi de Uniunea superiorilor generali, cei nouăsprezece Cardinali care conduc diferitele departamente ale Curiei Romane, secretarul general al Sinodului, Monsiniorul Rubin, şi şaptesprezece membri desemnaţi personal de Papă.

Lucrările Sinodului vor dura două săptămâni, cu rezerva de a fi prelungite, dacă ar fi necesar.

Intr'o conferinţă de presă, deosebit de populată, secretarul general al Sinodului a ilustrat compoziţia întrunirii şi programul ei, conţinut într'o schemă care a fost trimisă pentru examinare episcopilor participanţi. Schema aceasta — a subliniat monsinior Rubin — nu pretinde să rezolve problemele propuse pentru discuţie, ci vrea numai să semnaleze diferitele aspecte ale temei centrale în jurul căreia se vor desfăşura desbaterile Sinodului; care, cum spuneam, e problema conducerii colegiale a Bisericii, privită în dubla perspectivă a raporturilor dintre Sfântul Scaun şi Conferinţele episcopale şi a acestora între ele.

Misiunea Conferinţelor Episcopale e aceea de a coordona toate realităţile Vieţei bisericilor din diferite naţiuni; în acelaş timp, însă, ele trebue să-şi coordoneze activitatea pastorală cu sediul apostolic şi cu Conferinţele episcopale din alte ţări. Pentru realizarea acestui al doilea scop — a relevat monsiniorul Rubin — e necesară o intensificare a schimbului de informaţii între aceste organisme. Aşa cum, pentru realizarea unităţii profunde de acţiune a Bisericii e necesar ca

întregul episcopat, şi nu numai reprezentanţii săi aleşi de Conferinţele naţionale să fie prezent în deciziile şi pronunţările Sediului apostolic.

Binele credincioşilor — a continuat monsiniorul Rubin — poate face uneori necesar ca în aplicarea deciziilor conducerii Bisericii să se ţină seamă de condiţiile speciale locale. Aceste adaptări implică însă un prealabil schimb de opinii între Sfântul Scaun şi Conferinţele episcopale.

Căutarea unor astfel de contacte e importantă nu numai pentru raporturile Conferinţelor episcopale cu Papa, dar şi pentru legăturile or cu decasterele Curiei. Aceste raporturi, apoi, ar trebui să aibă nu numai un caracter « administrativ », ci să asigure o prezenţă eficace a Conferinţelor episcopale în munca zilnică a diferitelor sectoare ale Curiei.

Numai în felul acesta colegialitatea ar înceta de a fi o noţiune şi o aspiraţie, şi ar deveni o realitate în viaţa de mâine a Bisericii.

Va reuşi Sinodul acesta să creieze, cum promite programul său, premizele necesare prentru o aplicare concretă şi efectivă a principiului colegialităţii? — se întreabă comentatorii schemei de program a întrunirii episcopale; sau, dimpotrivă, va înlesni o utlerioară consolidare a acelei puteri ierarhice piramidale, care astăzi constitue obiectivul principal al contestaţiei, în multe sectoare, mai mult sau mai puţin « periferice » ale lumii catolice? Lista celor şaptesprezece episcopi chemaţi personal de Papă să ia parte la desbaterile Sinodului confirmă în plin a doua ipoteză, constituind, implicit, o premiză de înfrângere pentru curentele progresiste catolice. E destul să amintim că unul din cei şaptesprezece membri aleşi de Papă e Cardinalul Jean Daniélou, celebru, în ultima vreme, pentru şarjele sale polemice la adresa inovatorilor şi contestatorilor Bisericii tradiţionale, care, într'un interview recent acordat unei reviste italiene, identifica contestaţia în interiorul Bisericii cu o « masivă ofensivă de instrumentalizare politică a faptului religios, pentru discreditarea necinstită a Papii şi a episcopilor ».

Nu e exclus — scria ieri unul din comentatorii interviewului — ca teologul francez să ceară Sinodului sancţionarea acestor « biserici subterane, care degradează atribuţiile spirituale ale Bisericii (cultul divin, viaţa interioară şi sacramentală), cu accentuarea, aproape exclusivă, a unor aspecte politico-sociale, care nu sunt esenţiale pentru creştinism ».

Revenind la conferinţa de presă din Vatican, Mons. Rubin e exclus orice contact al Sinodului cu preoţii contestatori care, în frunte cu teologul elveţian Hans Küng, se vor întruni în congres la Roma tocmai în zilele întrunirii episcopilor.

Calcule precise asupra greutăţii pe care o vor avea în Sinod diferitele curente nu sunt desigur posibile. Tinând însă seamă de faptul că printre cei nouăzeci şi trei de preşedinţi ai Conferinţelor episcopale tendinţele progresiste sunt foarte slab reprezentate, şi că membrii numiţi de Papă constitue, împreună cu cardinalii de Curie, un bloc de 36 voturi favorabile unei orientări conservatoare a Bisericii, e uşor de dedus că Sinodul din Octombrie se va încheia cu înfrângerea progresiştilor.

Preşedinţe al Sinodului va fi Sfântul Părinte Paul VI, care a şi desmnat trei preşedinţi delegaţi: pe cardinalii Confalonieri, prefectul Congregaţiei episcopilor, Gracias, arhiepiscopul de Bombay, şi Rossi, arhiepiscop de Sao Paolo (Brazilia).

Pentru a asigura o prezenţă cât mai masivă a Conferinţelor episcopale, care ar face mai eficace lucrările întrunirii, vor colabora cu secretariatul Sinodului secretarii a şapte dintre cele mai numeroase Conferinţe naţionale, printre care Monsinior Rubin, care şi-a încheiat conferinţa de presă cu urarea şi speranţa ca roadele actualului Sinod să fie « bogate pentru Biserică şi în spiritul autentic al Evangheliei ».

Un congres ecumenic la Camaldoli (Italia)

Intr'o epocă în care pacea nu mai e privită ca o utopie, ci ca un ţel posibil de atins, Biserica poate şi trebue să ofere o contribuţie determinantă la realizarea acestui ţel. Ea trebue să conducă lupta împotriva păcatelor sociale, să propună valorile creştine, să smulgă din sufletul oamenilor pornirile egocentrice.

O asemenea impostaţie religioasă a problemei şi încadrarea ei într'o ordine care trebue să fie tutelată de principiul unităţii tuturor oamenilor, îngădue o viziune mai clară a raportului existent între « evanghelizarea păcii şi ecumenism ». Fiindcă refacerea unităţii creştine e premiza împăciuirii de mâine a întregei omeniri.

Unul din aspectele cele mai importante ale ecumenismului e tocmai colaborarea constientă a tuturor creştinilor pentru restabilirea păcii, acolo unde ea e turburată, şi pentru eilminarea cauzelor de desechilibru economic şi social, care provoacă conflictele între popoare.

Un asemenea ecumenism practic nu e mai puţin important şi urgent decât ecumenismul teologic şi spiritual.

Acestea, în sinteză, temele cuvântării cu care preşedintele comisiei pentru ecumenism a Conferinţei episcopale italiene, Mgr. Marafini, a inaugurat lucrările Congresului ecumenic naţional, la Camaldoli.

Tema fundamentală a Congresului — încheiat după trei zile de preotul Ernesto Balducci, una din figurile cele mai reprezentative ale progresismului catolic italian, cu o recapitulare a tezelor şi propunerilor Congresului — a fost pacea. Pacea în implicaţiile ei religioase, şi sociale; pacea privită nu ca « efect al teroarei unui răsboi atomic », ci ca expresie a prezenţei active şi factive a Bisericii în lumea de azi; pacea înţeleasă ca « încoronare naturală » a unui efort creştin comun, pentru instaurarea unui regim de adevărată dreptate socială şi a unui echilibru economic întemeiat pe o mai justă distribuire şi folosire a bogăţiilor în lume, şi nu pe principiul unui « echilibru al forţelor antagoniste », cum a subliniat Preşedintele Secretariatului pentru Unirea Creştinilor, Cardinalul Willebrands.

Increderea creştinilor într'o pace care va fi « un dar dat de Dumnezeu oamenilor într'un moment pe care El îl va alege », şi nu « rezultatul unei evoluţii a lumii », îi irită pe cei care nu cred în Dumnezeu. Neîncrederea acestora face necesară o intervenţie creştină care să transforme din temelii realităţile prezentului.

Intr'o lume în care nedreptatea domneşte suverană — continuă mesagiul Cardinalului Willebrands — atitudinea creştinilor nu poate fi imobilismul şi pasivitatea, ci acţiunea zilnică şi lupta paşnică pentru dreptate.

Conciliul Vatican II şi Enciclicele « Pacem in Terris » şi « Populorum Progressio » — a amintit în intervenţia sa episcopul Marafini — constitue pietre miliare în evoluţia Bisericii, care de la admiterea răsboiului de apărare şi de la condamnarea armelor nucleare, a trecut azi la respingerea oricărei forme de conflict, considerat ca « mijloc inuman, anti-evanghelic şi incapabil să rezolve efectiv tensiunile ».

« De la reconcilierea individului cu Dumnezeu accentul a fost deplasat la împăciuirea oamenilor între ei ».

Pacea — a subliniat Mons. Marafini — e condiţionată de lupta pentru eliminarea cauzelor morale ale răsboiului ».

« Când se spune că păcatul e cauza răsboiului, se spune un mare adevăr; dar deseori axioma aceasta e invocată pentru coroborarea tezei asupra ineluctabilităţii răsboiului. Ideia că pacea nu mai e un mit, ci o dată posibilă, un obiectiv accesibil, reprezintă o cucerire importantă pentru omenire.

La lumina ei contestaţiile împotriva răsboaielor şi impotriva serviciului militar primesc o valoare emblematică ».

Biserica are datoria de a lupta pentru realizarea păcii, cu toate puterile care i-au venit de la redescoperirea mesagiului evanghelic, fără ezitări şi fără compromisuri şi cedări în faţa aşazisei « înţelepciuni a istoriei ».

« Astăzi nu mai e suficient să se facă apel la dreptate; e necesară o răsturnare a mecanismului actual care susţine economia producţiei şi a bogăţiei, denunţându-l ca responsabil de faptul că popoarele bogate devin tot mai bogate, iar cele sărace din ce în ce mai sărace ».

Episcopul Maraffini a condamnat fără rezerve « nebuneştile cheltueli militare » — 300 milioane în fiecare zi — « bani substraşi desvoltării categoriilor înapoiate şi luptei împotriva foamei ». A atras atenţia asupra « explosivului primejdios pe care-l constitue foamea şi condiţiile neomeneşti în care se sbat două treimi din populaţia pământului »; a denunţat puterile publice, care subt aparenţa ordinei, a normalităţii, a progresului şi a libertăţii, practică exploatarea popoarelor ». S'a plâns, apoi, de faptul că apelurile pentru instaurarea unei autentice dreptăţi sociale nu reuşesc să învingă anumite rezistenţe, care iau masca dreptăţii, gata să-şi reclame drepturile proprii şi să se desintereseze de drepturile altora, în numele libertăţii »; a indicat calea « educării la bunătate », care nu înseamnă « acceptare pasivă si nici resemnare la prepotenţă », şi a încheiat afirmându-şi convingerea că « răsboiul nu va putea fi eliminat, odată pentru totdeauna din istoria omenirii, dacă aceasta nu va fi îndrumată spre valori de civilizaţie altele decât acelea ale unei bune stări materiale, ale puterii şi ale exploatării individuale sau colective. Intr'un cuvânt, spre valorile unei civilizaţii în care « omul e important mai mult pentru ceeace este decât pentru ceeace are »

Un discurs care — subliniază comentatorii săi — a voit să amestece (ca de latfel mai toate intervenţiile acestui congres) postulatele doctrinei sociale a creştinismului, cu ingredientele celui mai răsuflat activism social de ascultare marxistă.

Un congres al cărui « cameleontism politic » a suscitat — şi continuă să suscite — reacţii polemice în rândurile acelora pentru care învăţătura lui Christos nu are nevoe să fie « coroborată » de instanţele revendicărilor comuniste.

Păcat! Păcat că asemenea exercitări dialectice, care şi-au trădat cu prisosinţă izvorul de isnpiraţie, au fost încă odată puse în seama « ecumenismului ».

O scrisoare a Patriarhului Athenagoras catre dr. Constantin Dragan

După Simposiumul ecumenic organizat la Atena, în Iunie 1969, de Fundaţia Europeană Drăgan, Patriarhul Ecumenic Athenagoras I a adresat doctorului Constantin Drăgan scrisoarea pe care o publicăm mai jos.

Către prea cinstitul Dr. Constantin Drăgan organizatorul celui de al 2-lea Simposium Ecumenic, fiu al nostru iubit întru Domnul.

Pace şi Duhul lui Dumnezeu asupra sa.

La Atena

Cu specială bucurie părintească şi cu satisfacţie am aflat rezultatele celui de al doiles Symposium ecumenic european pentru o sărbătorire comună a Paştelui.

Si ne-am bucurat, fiindcă reprezentanţi ai celor trei Biserici, adică ortodoxă, catolică şi protestantă, au luat parte, şi cu dragoste frăţească şi înţelegere au discutat un subiect atât de important.

Acest Symposium e un pas înainte către unitatea Bisericilor, care se va împlini în mod sigur întro zi, atunci când Domnul îşi va da binecuvântarea.

Felicitandu-Vă călduros pentru excelenta organizare a acestui Sinedriu, invocăm Duhul şi marea îndurare a Domnului.

Cu mare dragoste şi cu rugăciuni către Domnul,

Athenagoras I
al Costantinopolului

17 Iunie 1969

SPRE UN NOU VAL DE PERSECUTII RELIGIOASE IN CEHOSLOVACIA

După scurta perioadă de destindere, care a caracterizat raporturile dintre Stat şi Biserică în Cehoslovacia, unele schimbări recente în compoziţia conducerii politice a acelei Tări autorizează temeri serioase de noui persecuţii împotriva Bisericii.

După dimisia directoarei departamentului Cultelor, dna. Kadlekova, urmată, la scurt timp, de aceea a colaboratorilor săi Hranika şi Prokupec, revenirea lui Karel Hruza în fruntea departamentului afacerilor religioase a stârnit o profundă şi generală indignare în rândurile catolicilor cehoslovaci.

Celebru, în timpul guvernarii Novotny, pentru politica sa de asuprire şi pentru strânsele sale legături cu preşedintele de atunci al mişcării « Preoţilor păcii », Ployhar, Karel Hruza fusese constrâns să-si părăsească postul, în Aprilie 1968.

« Revista de Istorie a Socialismului » (Praga, 1969, no. 1) publică în legătură cu aceasta îngrijorătoare întoarcere — şi pe baza unor documente până azi inedite — un curajos articol, iscălit de Y. Radonchova, asupra falimentului politicei religioase staliniste şi asupra evoluţiei raporturilor dintre Stat şi Biserică în Cehoslovacia, de la 1948 la 1951.

Printre victimele stalinismului în Cehoslovacia se numără cu miile catolicii condamnaţi pentru activitatea lor religioasă în procesul din Aprilie 1950 şi care — puţinii câţi au supravieţuit regimului de închisoare — au fost puşi în libertate abia în vara anului trecut.

Printre condamnati, autorul articolului îl citează pe faimosul predicator franciscan, par. Urban, pe redactorul revistei « Katolike Noviny » şi pe episcopii greco-catolici Trochta şi Otcenanek, restabiliţi în funcţiile şi demnitatea lor episcopală, după lungi ani de închisoare, în urma revizuirii proceselor de reabilitare.

Alte reabilitări au dat un conţinut concret scurtei « primăveri de la Praga » în timpul căreia Bisercia catolică de rit oriental, suprimată, aproape în acelaş timp cu cea română şi cu cea ucraineană, a fost repusă în drepturile ei constituţionale.

Desghetul a continuat cu revizuirea altor procese individuale sau de grup, ale căror victime au fost catolicii. Printre procesele viitoare — dacă, natural, noul responsabil al departamentului cultelor, care încă nu şi-a făcut cunoscut programul, va vrea să ţină seamă de lecţia dată de catolici guvernului Novotny — sunt acela al episcopului auxiliar Zela, acela al dr. Boukal, fostul secretar al Cardinalului Beran, acela al secretarului Acţiunii Catolice, dr. Mandl şi procesul în care au fost condamnate grupuri religioase ale tineretului universitar.

STIRI ECUMENICE

Austria

Douăzeci de teologi ortodocşi au frecventat, în ultimii zece ani, cursurile de teologie catolică ale universităţilor austriece, beneficiind de burse de studiu oferite de Conferinţa Episcopală austriacă. Unul dintre ei, Gregor Larentzakis, şi-a luat de curând doctoratul în teologie, la Universitatea de la Insbruck.

Dintre cei douăzeci de teologi ortodocşi înscrişi la facultăţile de teologie catolice din Austria, doisprezece provin din Grecia, opt din Iugoslavia şi doi din România.

Iniţiativa urmăreşte să-i familiarizeze pe viitorii preoţi ortodocşi cu teologia catolică.

Anul acesta România va primi câţiva seminarşiti austrieci, care îşi vor îmbogăţi şi adânci cunoştinţele de teologie ortodoxă.

Germania

« Euharistia simbol al Unităţii » a fost tema asupra căreia s-au centrat lucrările Intrunirii internaţionale a teologilor catolici şi ortodocşi, încheiată recent la Regensburg (Germania).

Intrunirea, promovată de Sub-comisia pentru Bisericile răsăritene a Conferinţei Episcopale germane, a fost presidată de episcopul de Regensburg, Monsiniorul Graber.

Au luat parte la lucrări cinzeci de teologi, printre care reprezentanţi ai tuturor Bisericilor ortodoxe. Iniţiativa, care de acum încolo se va repeta în fiecare an, îşi propune să aprofundeze temele patrimoniului comunal Bisericilor catolică şi ortodoxă.

Iugoslavia

Patriarhul serbo-ortodox, German, a făcut recent o vizită oficială Consiliului Mondial al Bisericilor, la Geneva. Cu ocazia aceasta înaltul prelat, care face parte din presedenţia Constitului Bisericilor, a vizitat şi Institutul ecumenic de la Bissey.

In August Patriarhul serbo-orodtox a participat la întrunirea Comitetului Central al Consiliului Mondial al Bisericilor, la Cantorbery (Anglia), unde a avut convorbiri cu Primatele Bisericii anglicane, doct. Michael Ramsey.

Spania

Organizată de Secretariatul General pentru Ecumenism, s'a ţinut, la Avila (Spania) a treia Săptămână naţională de pregătire ecumenică, pentru studenţii în teologie. In cursul Săptămânii au fost examinate principiile teologice şi pastorale ale mişcării ecumenice.

Diferite Biserici şi comunităţi creştine şi-au trimes reprezentanţii la întrunire, al cărei scop principal e acela de a înlesni, printre tineret, un climat de mai mare interes pentru realităţile şi doctrina diferitelor Biserici şi de a-l apropia prin studiul problemelor unificării religioase.

Roma

Revista lunară « Oikoumenikon » închină în rubrica « Tribuna ecumenică » a numărului său din Iunie 1969, o amplă dare de seama asupra mesei rotunde pentru unificarea celebrării pascale, promovată de Fundaţia Europeană Drăgan, în 10 Mai 1969, la sediul Fundaţiei de la Forul lui Traian.

Revista reproduce « in extenso » cuvântarea rostită de dr. Constantin Drăgan drept introducere la desbaterea pe tema Pastelui unic pentru toţi creştinii, comunicarea asupra aspectelor teologice ale problemi pascale, prezentată de prof. A. Panotis, delegatul Patriarhului Ecumenic Athenagoras, şi o sinteza a esseului « La date de la Fête de Paques » de Vittorio Peri, drept contribuţie laică.

Urmează o scurtă dar esenţială bibliografie asupra temei Paştelui unic, reprodusă din citatul esseu al lui Vittorio Peri.

Împărăteasa Elena - pictură murală din Biserica Sîntă-Mărie-Orlea (sec. XIII)

Noua dimensiune a diplomatiei Vaticanului

Concepută în spiritul pastoral al Conciliului Vatican II şi deliniată de recentul « motu proprio » « Sollecitudo omnium ecclesiarum », a luat naştere o nouă « figură » a delegatului pontifical. Cu accentuarea mai precisă — faţă de trecut — a funcţiei sale bisericeşti, şi cu o mai clară definire a competenţelor, mai ales în raporturile sale cu episcopii, cu Conferinţele episcopale şi cu autorităţile civile.

Diplomaţia pontificală nu mai e aceiasi de acum treizeci, patruzeci de ani. O diplomaţie care, odată pierdută apăsătoarea sarcină a apărării intereselor temporale, îşi fixase hotarele acţiunii în viul sferei spirituale şi morale, dar care părea încă prea legată de unul din scopurile principale ale misiunii sale: acela de a asigura bunele legături ale Sfântului Scaun cu guvernele civile ale ţărilor în care era acreditată.

Reforma actuală a adus o schimbare de perspectivă: accentul cade acum pe misiunea specific bisericească şi religioasă a delegatului pontifical.

El e chemat acum să facă « din ce în ce mai strânse şi mai operante legăturile Sediului Apostolic cu Bisericile locale » — precizează documentul pontifical. Fără ca aceasta să facă uitată cealaltă misiune a sa, nu mai puţin importantă, care e aceea de a « înlesni un dialog deschis şi o sinceră înţelegere între Biserică şi Statele unde delegatul pontifical e acreditat, stabilind şi consolidând legături de înţelegree reciprocă şi de colaborare, şi prevenind, sau aplanând eventuale neînţelegeri, cu scopul de a se ajunge la realizarea marilor speranţe ale omenirii, de pace între naţiuni, de linişte internă şi de progres al fiecărei ţări în parte ».

Diplomatul pontifical primeşte, cu nouile dispoziţii, o tipologie mai hotărât sacerdotală, caracterizată de o mai bună formaţie intelectuală şi teologică, în măsură să-i înlesnească justa înţelegere a situaţiilor şi cultùrilor, deseori atât de deosebite de a sa, a popoarelor cu care va veni în contact, şi să facă posibilă o adaptare mai uşoară a vieţii creştine la civilizaţiile acestora.

In acelaş timp, diplomaţia pontificală primeşte o dimensiune mult mai corespunzătoare realităţii prezente a Bisericii şi nevoilor şi aşteptărilor comunităţii popoarelor. Si tocmai această realitate, aceste necesităţi şi aceste aşteptări dovedesc că o diplomaţie concepută în felul acesta nu e câtuşi de puţin în contradicţie cu Evanghelia şi cu misiunea Bisericii.

Vaticanul II a recunoscut necesitatea unei juste pluralităţi a Bisericilor locale şi naţionale, prin instituirea Conferinţelor episcopale. Varietatea, însă, nu trebue să dăuneze unitatea. Si pentru a consolida această unitate, Papa se serveşte şi de delegaţii săi apostolici. E evident — scrie Paul VI în recentul Motu proprio — că mişcării către centrul şi inima Bisericii trebue să-i corespundă o altă mişcare, care de la centru să se iradieze spre periferie şi să ducă tuturor Bisericilor locale, tuturor păstorilor şi credincioşilor prezenţa şi mărturia acelei comori de adevăr şi de har ai cărei depozitari şi dispensatori am fost instituiţi de Christos ».

Aşadar, o prezenţă şi o mărturie în numele Papii: aceasta e misiunea reprezentantului său. O misiune care se traduce într'o servire a episcopilor, a clerului, a călugărilor şi a tuturor catolicilor locali, şi care nu se suprapune în nici un fel exercitării puterii episcopilor. O misiune care, departe de a-i împiedeca pe episcopi în exercitarea funcţiilor lor, îi ajută, « cu sfaturi frăţeşti şi discrete », să-şi desfăşoare misiunea.

Aceste precizări, atât de categorice ale Sfantului Părinte, ar trebui să pună capăt, odată pentru totdeauna, criticelor si rezervelor exprimate pe socoteala delegaţilor pontificali, până ieri reduşi la rolul ingrat de « inspectori » sau de « controlori » ai episcopilor locali.

După funcţia religioasă, aceea specific diplomatică: care se concretizează — totdeauna în acord cu autorităţile civile — în contracte cu guvernele şi cu organizaţiile internaţionale.

Cu aceasta Biserica nu înţelege să-şi revendice nici un privilegiu de putere civilă. Si nici nu înţelege să renege cele proclamate de Conciliu asupra « căilor şi mijloacelor proprii Evangheliei, care în multe puncte se deosebesc de mijloacele proprii cetăţii pământeşti ». Ea însă are dreptul şi datoria de a se servi de lucrurile proprii condiţiei temporale, în măsura în care acestea ar fi cerute de misiunea ei ». Si misiunea Bisericii e aceea de a propăvădui credinţa, conrtibuind în felul acesta la binele comun al popoarelor şi la pace.

Valoarea diplomaţiei stă tocmai în această colaborare cu Statele şi guvernele, pentru promovarea păcii. Dacă, prin ipoteză, această ar dispărea din lume — a afirmat odată, în 1951, monsinior Montini, atunci substitut la Secretariatul de Stat al Vaticanului — diplomaţia ar fi lipsită de o paradigmă exemplară, care-i indică formele şi scopurile, şi care controlează metodele de care dispune; fiindcă diplomaţia pontificală « tinde să edifice pacea: « *e arta păcii* ». Afirmaţii încă actuale şi care se completează cu cele scrise de Paul VI în acest Motu proprio.

« Dialogul dintre Biserică şi State urmăreşte pe de o parte să asigure Bisericii libera exercitare a activităţii sale, corespunzând astfel la misiunea care i-a fost încredintata de Dumnezeu, iar pe de altă parte oferă autorităţilor civile garanţii asupra scopurilor paşnice ale Bisericii şi ajutorul preţios al energiilor sale spirituale şi al organizaţiei proprii, pentru realizarea binelui comun al societăţii».

miscellanea

« Oikoumenikon » dă, la rubrica « Stiri ecumenice » a numărului său din Iunie, câteva date asupra stiuaţiei Bisericii ortodoxe din Polonia luate dintr'o dare de seamă asupra Conferinţei Episcopale a decanatului Rzeszov — prima în treizeci de ani — publicată de foaia oficială a ortodoxiei poloneze, « Cerkownyj Wiestnik ».

După a scurtă prezentare a structurilor Bisericii ortodoxe poloneze, care, cu cei aproape 500 mii de credincioşi ai săi e a doua mare confesiune religioasă a Tării, după Biserica catolică, « Oikoumenikon » subliniază — pe temeiul citatei dări de seamă — greutăţile în care se sbate azi Biserica ortodoxă din Polonia. « Dificultatea cea mai mare — scrie revista ecumenică citată — e constituită de crescânda carenţă a clerului: fiecare preot trebue să administreze două sau trei biserici şi să celebreze Liturghia duminicală cel puţin de două ori.

Una din temele atinse de Conferinţa Episcopală ortodoxă poloneză a fost aceea a raporturilor cu catoliciî; care, trebue să recunoaştem, nu totdeauna au fost inspirate de dragostea creştinească. Si poate că tocmai acesta e aspectul cel mai dureros al situaţiei ortodoxiei poloneze.

* * *

Grecia

Subt titlul « Se va închide « Poarta cerului?» revista « L'Adige » publică, în numărul din 18 Februarie 1969, un articol semnat de Luigi Cavales, în care se dau câteva date îngrijorătoare asupra situaţiei cu adevărat dramatice a milenarei republici mânăstireşti de la Muntele Athos.

Din cei douăsprezece mii de călugări, câţi avea în 1900 acest extraordinar «muzeu viu» al epocei bizantine, s'a ajuns azi la abia o mână de călugări. Vocaţiile sunt din ce în ce mai rare, greutăţile economice din ce în ce mai mari, călugării — toţi foarte bătrâni — sunt mai săraci şi mai părăsiţi ca oricând. Cramponaţi de tradiţiile Bisericii lor, ei resping cu indignare ideile noui, care se manifestă pretutindeni în Bisericile creştine de azi. In felul acesta ecumenismul « întrupat şi predicat de Patriarhul Athenagoras, se opreşte la picioarele Muntelui Athos ».

Singura suflare de viaţă nouă vine de la Mânăstirea Stavronikita, întemeiată la 1542 de Patriarhul Constantinopolului si al cărui nou stareţ e un ecumenist convins, ca de altfel toţi călugării săi.

Va fi, poate, tocmai acest mic centru de iradiaţie religioasă cel care va face ca, odată cu renaşterea Muntelui Athos, « Poarta Cerului » să rămână deschisă », scrie publicaţia citată.

* * *

Turcia

O Bibliotecă de Studii Ecumenice, voită şi realizată de mons. Domenico Caloyeras, administratorul apostolic al Exarhatului pentru catolicii de rit bizantin residenţi în Turcia, a fost inaugurată cu solemnitate la Istambul.

In expunerea inaugurală Mons. Caloyeras a ilustrat diferitele etape ale iniţiativei, susţinută şi încurajată de Patriarhul Ecumenic Athenagoras, reprezentat la inaugurarea Bibliotecii de păr. Paolo Verghese. Biblioteca se va desvolta cu sfatul cititorilor, care vor indica volumele socotite mai folositoare studiilor lor.

Binecuvântarea augurală a Papii a fost comunicată de către pro-nunţiul apostolic, mons. Saverio Zupi.